

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

56-2

BRNO 2015

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis
Peer-reviewed journal

Ročník 56
Volume 56

Číslo 2
Issue 2

Předseda redakční rady <i>Head of editorial board</i>	Pavel Kouřil
Redakční rada <i>Editorial board</i>	Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski, Alexander Rutt kay, Jiří A. Svoboda, Jaroslav Tejral, Ladislav Veličák
Odpovědný redaktor <i>Editor in chief</i>	Petr Škrdla
Výkonná redakce <i>Assistant Editors</i>	Hedvika Břínková, Jiří Juchelka, Soňa Klanicová, Šárka Krupičková, Olga Lečbychová, Ladislav Nejman, Rudolf Procházka, Stanislav Stuchlík, Lubomír Šebela
Technická redakce, sazba <i>Executive Editors, Typography</i>	Alice Del Maschio
Software <i>Software</i>	Adobe InDesign CS5
Vyobrazení na obálce <i>Cover Picture</i>	Brno-Líšeň, hradisko Staré zámky. Raněstředověké denáry (viz obr. 5, str. 167 a obr. 15, str. 171). <i>Brno-Líšeň, Staré zámky hillfort. Early Middle Ages deniers (see Fig. 5, Pg. 167 and Fig. 15, Pg. 171).</i>
Adresa redakce <i>Address</i>	Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i. Čechyňská 363/19 602 00 Brno IČ: 68081758 E-mail: pv@arub.cz Internet: http://www.arub.cz/prehled-vyzkumu.html
Tisk <i>Print</i>	Azu design s. r. o. Bayerova 805/40 602 00 Brno

ISSN 1211-7250

MK ČR E 18648

Vychází dvakrát ročně

Vydáno v Brně roku 2015

Náklad 400 ks

Časopis je uveden na Seznamu recenzovaných neimpaktovaných periodik vydávaných v ČR.

Copyright © 2015 Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i., and the authors.

Místo výzkumu je v souřadnicovém systému S-JTSK určeno bodem $y = 588175$; $x = 1123080$.

Marek Lečbych

Resumé

Knínice u Boskovic (Blansko District), „Křiby“. Two basements of medieval houses were excavated during a rescue excavation in 2014.

KOPŘIVNÁ (K. Ú. LUŽNÁ U HANUŠOVIC, OKR. ŠUMPERK)

Nový Hrad. Vrcholný středověk. Hrad. Povrchový průzkum. Uložení nálezů: Vlastivědné muzeum Šumperk, přír. č. 8/2011, 4/2012, 1/2014, 13/2014.

Nový Hrad u Hanušovic, umístěný na ostrožně nad řekou Moravou, představuje nejrozsáhlejší severomoravskou hradní zříceninu. Byl založen nejspíše kolem první třetiny 14. století a zanikl v 70. letech 15. století v rámci událostí česko-uherských válek (např. Plaček 1993). Proběhl zde pouze jeden záchranný archeologický výzkum, vyvolaný sanací nejvíce ohroženého úseku hradeb, a to s poměrně zajímavými, ovšem pouze předběžnými výsledky (Goš 2002).

Hradní komplex je bohužel již řadu let vystaven rabování méně uvědomělé části detektorářské obce. Tyto nálezy se do územně příslušného muzea dostávají pouze zřídka (soubor kušových šipek – přír. č. 8/2011 nebo nálezy P. Vaška z okolí fortifikace – přír. č. 13/2014).

O víkendu 12. – 13. 7. 2014 zde Vlastivědné muzeum Šumperk zorganizovalo detektorovou prospekci za účasti archeologa a 9 hledačů (nálezy zaměřovány ručním GPS přístrojem). Prospekce uvnitř areálu hradu se ukázala být nepřínosná – bylo zde konstatováno značné zamoření recentním odpadem (odpadky turistů, stará tábořiště, atd.). Dále byly procházeny svahy pod hradem, kde bylo kovových nálezů poměrně málo; terén je zřejmě bohužel už značně prochozen detektoráři. Podařilo se objevit pouze hrot kuše.

Zajímavé předměty však poskytl zalesněný hřbet zvedající se bezprostředně východně od hradu k vrcholové kótě 666 m n. m. (z tohoto vrcholku pochází náhodný nález zlomku vrcholně středověké keramiky, učiněný M. Příhodou v roce 2012 při sběru hub – přír. č. 1/2014). Ve spodní části hřbetu poblíž hradu byl nalezen kušový hrot a vojenská přezka, především však několik železných objímek, které se nalézaly v určitých, vcelku pravidelných vzdálenostech od sebe těsně podél hřbetu. Další několik objímek bylo detekováno i výše ve svahu (zatím ponechávány na místě). S největší pravděpodobností se jedná o objímky z dřevěného potrubí, evidentně vedoucího z nějakého výše položeného vodního zdroje směrem k hradu. Staré zprávy o reliktech potrubí, nalázané okolo této kóty již dříve při lesních pracích nově shrnuje histo-

rik D. Polách (2012, 159–160). Tomuto prostoru východně od hradu tedy bude věnována pozornost i při dalších plánovaných prospekcích.

Jakub Halama

Literatura

Goš, V. 2002: Kopřivná (okr. Šumperk). Nový Hrad. *Přehled výzkumů* 43 (2001), 260–261.

Plaček, M. 1993: Nový Hrad u Kopřivné. *Severní Morava* 65, 3–12.

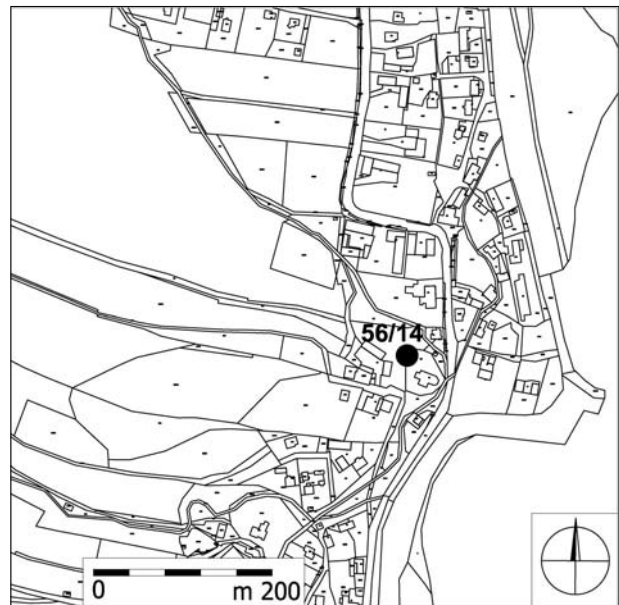
Polách, D. 2012: *Historické toulky Šumperskem*. Štítý: Veduta.

Resumé

Kopřivná (Kat. Lužná u Hanušovic, Bez. Šumperk), Nový Hrad. Hochmittelalter. Burg. Terrainuntersuchung. Ablagerung: Heimatkunde Museum Šumperk, Zuwachs. Nr. 8/2011, 4/2012, 1/2014, 13/2014.

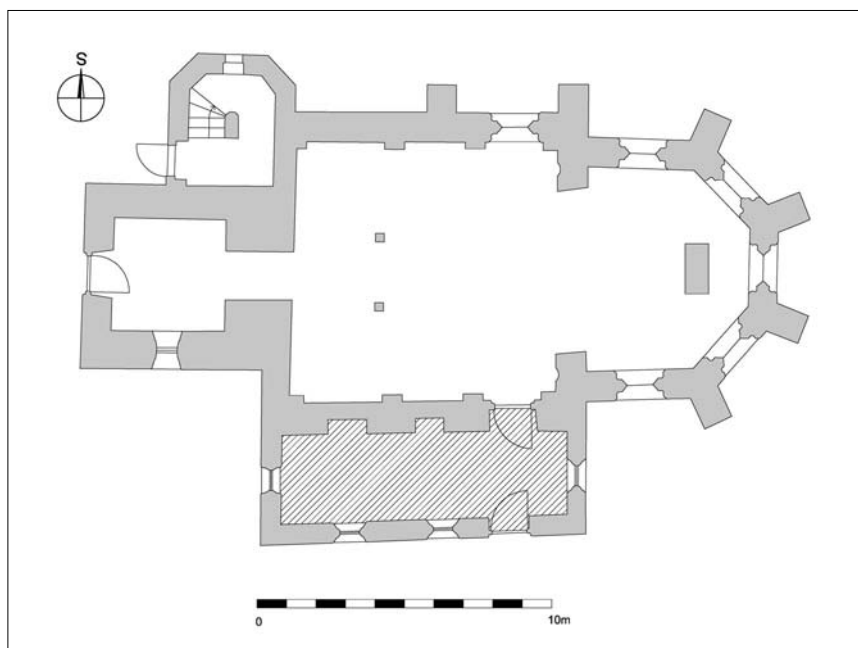
KOPŘIVNICE (K. Ú. VLČOVICE, OKRES NOVÝ JIČÍN) Městská část Vlčovice, kostel Všech svatých, parc. č. 42. Novověk. Kostel. Záchranný výzkum.

V souvislosti s rekonstrukcí podlahy v sakristii kostela Všech svatých v městské části Vlčovice proběhl v roce 2014 záchranný archeologický výzkum (obr. 31), realizovaný ostravským archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu (akce č. 56/14). Paralelně s probíhajícím archeologickým výzkumem byla v interiéru sakristie provedena operativní dokumentace nadzemních

Obr. 31. Kopřivnice – Vlčovice, kostel Všech svatých. Lokalizace výzkumu v katastrální mapě.

Abb. 31. Kopřivnice – Vlčovice, Allerheiligen-Kirche. Lokalisierung der Grabungsstelle in der Katastralkarte.

Obr. 32. Kopřivnice – Vlachovice, kostel Věch svatých. Půdorys kostela s vynesenu situací archeologicky zkoumané plochy.

Abb. 32. Kopřivnice – Vlachovice, Allerheiligen-Kirche. Grundriss der Kirche mit Bezeichnung der Grabungsfläche.

stavebních konstrukcí. Ves Vlachovice se nachází na Moravě, v údolí říčky Lubiny lemovaném svahy Hostýnských vrchů od západu a Měrkovické pahorkatiny od východu, cca 7 km severně od Frenštátu pod Radhoštěm a cca 5 km jihovýchodně od Kopřivnice. Ves je položena na levobřežní terase říčky Lubiny, v místě jejího soutoku s říčkou Tichávkou. Kostel je situován ve střední části obce, v dominantní poloze na ostrohu obtékaném Babincovým potokem, v nadmořské výšce cca 330 m.

První písemná zmínka o vsi Vlachovice (Velicovice) je datována k roku 1437. Kostel Věch svatých byl vystavěn nejspíše koncem 16. století (vysvěcen roku 1597), v 17. století byla pravděpodobně zaklenuta loď a přistavěna věž na západě, sakristie na severu a boční kaple na jihu. Dílčí stavební úpravy proběhly v 18. – 20. století, tj. zazdění dosavadního a proražení nového vstupu do věže, demolice původní sakristie, apod. Ve stávající podobě se jedná o prosté jednolodí s polygonálním presbytářem na

východě, zpevněným diagonálně přisazenými opěráky. K jižní zdi lodi přiléhá obdélná sakristie (původně boční kaple a předsíní), na západě stavbě kostela dominuje hranolová věž, představená před osu průčelí. K severnímu boku věže je napojen polygonální schodišťový přístavek, zpřístupňující horní podlaží věže a podkroví kostela (Rosová 2013; Samek 1999, 165–166; obr. 32).

Operativní dokumentace nadzemních zdí prokázala, že dnešní sakristie (původně boční kaple), představuje mladší stavbu dodatečně na spáru přiloženou k jižní obvodové zdi lodi kostela. Plošný archeologický výzkum v prostoru sakristie doložil prostřednictvím zachycených základových zdí existenci starší menší zděné stavby obdélného půdorysu, situované při východní polovině jižní zdi lodi. Přístavba navazovala na opěrný pilíř lodi, od jihu byla prolomena vstupem z exteriéru a jednalo se zjevně o předsíní hlavního vchodu do kostela. V ploše předsíně výzkum zachytil tři pravděpodobně interiérové dětské

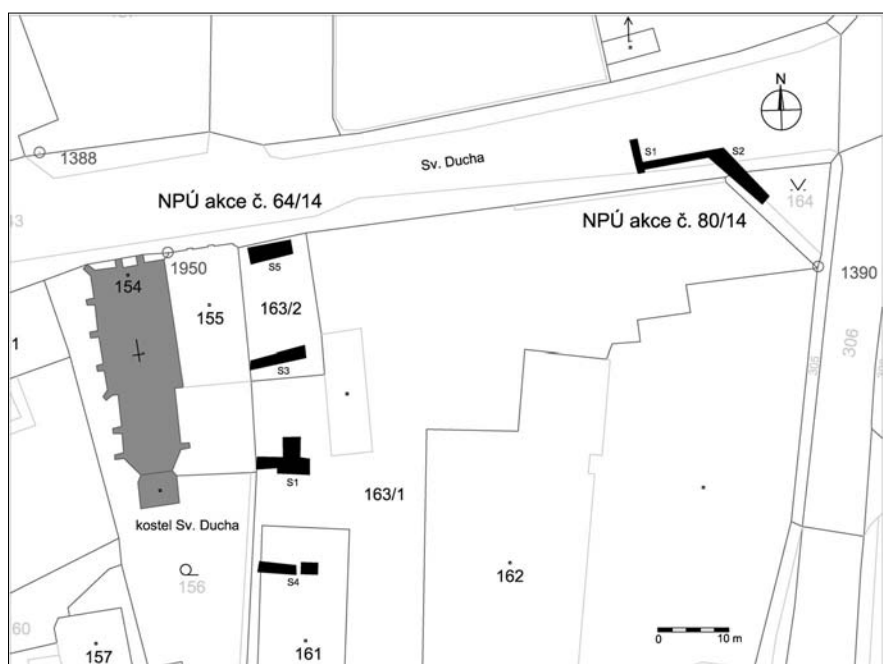

Obr. 33. Kopřivnice – Vlachovice, kostel Věch svatých. Základové zdivo opěrného pilíře lodi s navazující přístavbou předsíně, vně zdivo původně exteriérové pohřby na hřbitově. Pohled od východu. Foto František Kolář.

Abb. 33. Kopřivnice – Vlachovice, Allerheiligen-Kirche. Das Grundmauerwerk der Strebpfeiler des Kirchenschiffes mit dem Narthex, außerhalb der Wände ehemalige Außenbestattungen auf dem Friedhof. Blick aus Osten. Foto František Kolář.

Obr. 34. Krnov, Barvířská ulice 81/4, ulice U sv. Ducha. Upravený výřez z katastrální mapy s vnesenou situací archeologicky zkoumaných ploch (Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště Ostrava akce č. 64/14 a 80/14).

Abb. 34. Krnov, Barvířská-Straße 81/4, U sv. Ducha-Straße. Lokalisierung der Grabungsstelle in der Katastralkarte (National Denkmalschutzpflegeamt, Dienstort Ostrava Aktion Nr. 64/14 und 80/14).

pohřby, v prostoru západně od předsíně pak 22 původně exteriérových hrobů (obr. 33). Jednalo se převážně o dětské kostrové pohřby v natažené poloze na zádech, orientované ve směru západ – východ, uložené v rakvích. Pohřby uvnitř i vně předsíně respektovaly obvodové zdivo kostela i předsíně, naproti tomu některé z nich byly následně porušeny při výstavbě boční kaple (dnešní sakristie) na místě snesené předsíně.

František Kolář, Jana Brhelová

Literatura

Samek, B. 1999: *Umělecké památky Moravy a Slezska II*, J-N. Praha: Academia.

Rosová, R. 2013: Kostel Všech svatých ve Vlčovicích. Nепublikovaná archivní rešerše uložená v archivu Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Ostravě.

Resumé

Kopřivnice (Kat. Vlčovice, Bez. Nový Jičín), Allerheiligen-Kirche. Neuzeit. Kirche. Rettungsgrabung.

KOSTELEC NA HANÉ (OKR. PROSTĚJOV)

„Luka“. Pozdní doba hradištní. Sídliště. Povrchový sběr.

V rámci povrchových prospekci prováděných autorem článku v širším okolí Kostelce na Hané byla v severní části trati „Luka“ (ZM ČR, list 24-24-02, širší okolí bodu 152:98 mm od Z:J s. č.) posbírána výrazná kolekce keramického materiálu, doplněná železnou radlicí a olověným přeslenem. Zmíněný soubor lze datovat do pozdní doby hradištní. Jedná se o dosud nepopsanou lokali-

tu, která však byla patrně z části zničena při regulování „mlýnského náhonu“, vedoucího ve směru severovýchod – jihozápad na rozhraní katastrů Kostelce na Hané a Čelechovic na Hané. Při prospekci na severní straně „mlýnského náhonu“ již nebyly žádné nálezy zjištěny.

Miroslav Popelka

Resumé

Kostelec na Hané (Bez. Prostějov), „Luka“. Spätburgwallzeit. Siedlung. Oberflächensammlungen.

KRNOV (K. Ú. KRNOV - HORNÍ PŘEDMĚSTÍ, OKRES BRUNTÁL)

Barvířská ulice 81/4, p. č. 161, 163/1, 163/2. Středověk, novověk. Město. Záchraný výzkum.

V souvislosti s revitalizací areálu někdejší soukenické továrny (akce „Polyfunkční areál Hlubčická brána Krnov – fáze 2) proběhl v červenci až září 2014 v předstihu před realizací přeložky parovodu v části stavbou dotčené plochy zjišťovací archeologický výzkum (obr. 34), provedený ostravským archeologickým pracovištěm Národního památkového ústavu (akce č. 64/14). Historické jádro Krnova se rozkládá na nevýrazné terénní vlně mezi řekami Opavou a Opavicí, jihozápadně od jejich soutoku. Zkoumaná plocha se nachází ve východní části historického městského jádra, v bezprostředním sousedství špitálního kostela sv. Ducha, v prostoru příhradební uličky a někdejšího parkánu mezi Hlubčickou a Opavskou branou. Hradbami vymezený areál města opouštěl v těchto místech mlýnský náhon, na němž od středověku fungovala barvířna soukenického cechu. Ten byl v průběhu 19. století transformován v rozsáhlý továrenský areál, fungující do 90. let 20. století.